

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БҮРЯАД АРАДАЙ СОНИН

1998
Февралын
10

Үбэлэй һүүл
харагшан үхэр
харын
14

гарагай 3
ВТОРНИК
№ 25 (19866)

Газетын сэн хэлсээгэ

1921 оной
декабриин
21-нээ гарана

Бүгэдэ арадай сонин

Олоной анхаралда

САГААЛГАНАЙ НАЙР НААДАНДА УРИНАБДИ

Буряад Республикын Соёлой министерствын, ВАРК-ын, Буряад арадай Конгрессэй, нютаган элэнүүдэй соведүүдэй хүтэлбэрлэгшэдэй арадхалаар гүрэнэй удха шанартай Сагаалганай найдэрнүүд "Стальмост" акционернэ бүлгэмэй соёлой - спортивна

комплекс соо Сагаан харын найрнууд үнгэргэгдэхэ юм. Февралын 6-най "Бизнес Олзо" газетэдэ Сагаалганай найдэрэй график голилоо нэмди. Найр нааданай эмхидхэлгын графикта хубилалтанууд оруулагдаба.

"Сагаалган-98" найдэрэй график

Февралын 27	Алаир	Түнхэн	Загарай	Дударга	БГУ
Февралын 28	Ойхон	Захаамин	Хэжэнгэ	Ага	ВСГАКИ
Мартын 1	Эхирэт -Булагат, Баяндай	Зэдэ	Мухар-Шэбэр	Могойго	1-дэхи лицей-интернат
Мартын 2	Нүхэд	Хурамхаан, Баргажан	Бэшүүр	Ивалга	БГСХА
Мартын 3	Качуг	Хяагта	Ярууна	Кабанск	ВСГТУ
Мартын 4	Боохон, Ого	Сэлэнгэ	Хори	Хөлгө	Шэнхээн
Мартын 5	Түгэсхэлэй үдэшэ				

"Сагаалган-98" гэхэн арадай эхэ найдэр үнгэргэхэ талаар эмхидхэлэй комитедэй бүрихэдэ гүрэн түрэмнай, айбан зургаануудай хүтэлбэрлэгшэд ороо. Февралын 5-най "Дүхэриг" газетэ соомнай Сагаалганай найдэрнүүдэй тодорхой программа, мүн эмхидхэлэй комитедэй гэхүүдэй нэрэнүүд үлгэнэй.

Гэбшье бидэ хуряангыгаар конкурсууд болон мурьсөөнүүд тухай доро хөөрхэмнай.

"Урга татаалга". Аймаг бүхэнхөө 5 хүнхөө бүрихэн спортивна хубсаһатай команда мурьсэхэ, илагшаднын финалда (мартын 5-да) хабаадаха.

Армрестлинг. Уласхоорондын ассоциациин дүрмөөр команданууд гарайнгаа хүсэ үзлсэхэ.

"Буряад шатар". Аймаг бүхэнхөө 4 хүнхөө бүрихэн өөрын шатартай, частай командата орохо зон гэбэл:

1) 13 наһа хүртээр нэгэ хүбүүн
2) 13 наһа хүртээр нэгэ басгаан

3) нэгэ эхэнэр
4) нэгэ эрт хүн.

Буряад шатарай дүрмөөр мурьсөөн үнгэргэгдэхэ, илагшаднын финалда хабаадана. "Шагай наадан". Энэ найдэртэ "шагай шүүрэхэ", хонхо бүхэ түүгэгэ" гэхэн мурьсөөнүүд үнгэргэгдэхэ.

"Сагаан харын хэсэг" гэхэн конкурс. Командын бүрихэдэ 100 хүн хабаадажа, амаршалга соогоо нютагаа магтаха, үрээ хүргэхэ болоно. Тингээд айлашадаа хадагаар, төөлэйгоор, сагаан эдегээр угтан золгохо (10 минута соо). Айлашадые найн мэдэхэ гэрэй эгэн, эхэнэр хунгагдаха. Архиһаа гансал хүнэй архи табигдаха ёһотой.

Үндэр наһаганһаа уга наһа эрлэгийн Дана-Ширбын уншалга болохо. Шангууд түгэсхэлэй үдэр баруулагдаха. Шан олгохын тула нютагайнгаа спонсоруудта, фирмэнүүдтэ хандаха арганууд бии. Жюрийн бүрихэдэ аймаг бүхэн 1 хүнше томилхо ёһотой.

"Арадай дуун" конкурс. Аймаг бүхэнхөө 1 хүн хабаадаха. 1-дэхи турта конкурсдо хабаадагша арадай 2 дуу дуулаха.

2-дохи турта жюрийн дурадхалаар (биледээр) хабаадагша дуулаха. Финалда эрхим дуушан хабаадаха.

Ёохорой конкурс. Аймаг бүхэнхөө 15 хүнхөө бүрихэн команда 15 минута соо конкурсдо хабаадаха. Финалда илагша ёохорой нэгэ бүлэг хабаадаха.

Һээр шаалга. Аймаг бүхэн өөрын һээртэй ерэхэ, 50 мянган түхэриг шангай жасада табиха. Харин хабаадагша бүхэн хабаадагшынгаа урда тээ 10

мянган түхэриг баһал шангай жасада оруулаха зэргэтэй.

Сагаан харын дангийн конкурс. Аймаг бүхэнхөө 16-һаа 37 наһаган хүртээр 2 эхэнэр хабаадажа, өөр гухайгаа, нютаг тухангаа хоорэхэ, мүн хатарха, дуулаха, жюрийн гэнүүдэй асуудануудта харюусаха. Илагша эхэнэр финалда хабаадаха, эндэ хоер шан олгогдохо: а) Сагаан харын дангина; б) Алаган тургадай.

"Ондоо арадай хатар дуун". Аймаг бүхэн элдэб арадуудай хатар дуунуудые түгэсхэхэ, илагшаднын финалда хабаадаха.

"Бүхэ барилдаан": "Сагаан харын баатар бүхэ". Дүрбэн аймагай барилдаан мурьсэхэ, илагшад финалда хабаадаха. Жэнгээлбэл, "Сагаалган-98" найдэртэ түрүүшын үдэр - февралын 27-до - Алаирай, Түнхэнэй, Загарайн аймаганхид, мүн БГУ-гай коллектив олон конкурснуудай, мурьсөөнүүдэй программын ёһоор хоорондоо тэмсэхэ, мурьсэхэ болоно. Илагшаднын түгэсхэлэй үдэшэ - мартын 5-да соёлой - спортивна комплекс соо хабаадажа, нэрэ солоёо, нютагаа хамгаалха байна. Бултаңда амжалта хүсэхэ зуураа үнгэргэгдэхэ Сагаалганай найдэртэ эдэбхитэйгээр хабаадахыетнай уриһабди.

Б.ОРБОДОЕВА.

2-дохи нюурта. Элүүр энхын булан: "Үхэлтэ групп ойртоно! аа гү?.."

3-даху нюурта. Сергей Цырендоржиев: "Бишыхан Агваан ба бусад тухай" (Улаан-Үдын 17-дохи нургуулида үнгэргэгдэхэн хэсээл тухай). "Булта жаргалтай ябаял даа" (Яруунын аймарай Шэрэнгичи дунда нургуулин 50 жэлэй ой).

Дурасхаалай хүшөө бодхоое! ВЕТЕРАНУУДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА СОВЕДЭЙ ХАНДАЛГА

Манай республикын хүндэтэ эрхэтэд! Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай фронтдо алдалан унаһан, ара талада үлэжэ, Илагшые шэрээлсэхэн манай нютагай хүнүүдтэ зорюулан, республикын нинслэл хото Улаан-Үдэдэ дурасхаалай хүшөөгэй комплекс бодхоохо тухай асуудалые эсэслэн шиидхэхэ хэрэгтэ моральна болон материална туһаламжа үзүүлэхэ тухай хандалга бэшгэб гээнэбди.

Тиймэ хүшөө бодхоохо наһал хорин жэлэн саада тээ бии болоһон байгаа. Орон дотор тохёолдоһон байдал дурасхаалай хүшөө байгуулха хэрэгтэ наад хүргоо, ойрын сагта тус асуудал урагшатайгаар шиидхэгдэхэ гэжэ наһахаар бэшэ байна.

Ветерануудай республиканска совет Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно узелай үүсхэлые баяртайгаар угтан абаад, дурасхаалай хүшөө бодхоохо хэрэгтэ олонинтын эмхинүүд, промышленна ба хүдөө ажыхын предпритинуудай, эмхи зургаанууд болон организацинуудай коллективүүд, республикын бүхэ зон мүнгэ зоори суглуулха

бэээ гээд үнэн зүрхэнһөө этигнэбди.

Республиканска совет Улаан-Үдэ хотодо дурасхаалай хүшөө бодхоохо программые бзелүүлхын тула хүдэлмэри эхилээд, республикын засагай зургаануудта хандажа, эмхидхэлэй комитет байгуулхые дурадхаа.

Дурасхаалай хүшөө бодхооходо хэрэгтэй мүнгэ суглуулха жаса республиканска совет байгуулба.

Хүндэтэ эрхэтэд! Манай республикаһаа 120 мянган эрхэтэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда ошожо, 80 мянган хүнийн фронт дээрэ дайлагдаа, тэдэнэй хахаднын - 40 мянга гаран хүн дайнда унаа.

Буряад ороной олон үндэһэ яһатад Илалта шэрээлсэзэ нэн. Олон зуун, мянган хүнүүд үндэр нэрэ зэргэнүүдтэ хүртөө, орден, медальнуудаар шагнагдаа.

Илалтын 50 жэлэй ойдо бидэнэр Дурасхаалай ном хэблэжэ гаргаабди.

Буряад Республикын бүхэ эрхэтэдэй эдэбхитэй хабаадагшатайгаар Илагтын 55 жэлэй ойн жэлдэ - 2000 ондо дурасхаалай хүшөө бодхоогдохо гээд найдажа байһагаа элэрхэйлнэбди.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ЭРХЭТЭДТЭ БОЛОИ ЭЛДЭЭ ТҮХЭЛЭЙ ЗӨӨРИН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ АНХАРАЛДА!

Буряад Республикын байгуулагдаһаар тэбхэр 75 жэл байгша оной май нарада гүйсэхэнэ. Энээндэ дашарамдуулагдаһан ойн баярай найдэр үнгэргэхын тулада мүнгэ зөөрээр туһалхыень республикын элдэб предпритинуудай хүтэлбэрлэгшэдтэ эмхидхэлэй комитет хандана.

Мүнгэ нимэ счедто оруулаха болохо.
Буряад Республикын Правительство
ИНН 0323082280
р/счёт 40603810900000000003
к/счёт 30101810200000000736
Улаан-Үдэ хотын акционернэ коммерческэ Байкал Банк
БИК 048142736

ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХҮДЭЛМЭРИЙН ДОЛООН ХОНОГ

Нийтэ республиканска хэмжээ ябуулганууд. Февралын 12. Хотын депутатуудай Сөвөдэй сессии. Февралын 13. Хуулийн наһа хүсөөдүй хүүгэдэй хэрэгүүдэй талаар Россидахи комиссиуудай 80 жэлэй ондо зориулагданан баяран суглаан.

Буряад Республикын Президент-Правительствын Түрүүлэгшэ А.В.ПОТАПОВ.

Олын хэрэг эрхилэгшэдэй зүбшэлэлгын Сөвөдэй заседани. Февралын 9. Буряад Республикада ажаһуугшадга радиогоор хандалга.

Февралын 10. Районууд, хотонуудай захиргаануудай гуаануудтай селекторнэ зүблөөн.

Республикын профсоюзнуудан эрбхитэдгэй уулзалга. Буряад Республикын Правительстве 1998 оной ажал ябуулгын түсэбье министрствэнүүд, комитетууд болон албан зургаануудай хүтэлбэрлэгшэдэй хамгаалга.

Февралын 12-13. Саха (Яхад) Республика ошолго.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В.КАЛАЛОВ.

Монополидо эсэргүү хуули ёһо, эд хэрэглэгшэдэй эрхэнүүдье хамгаалга тухай хуули ёһо сахилгын талаар страховой "ЖАСО" компаниин ажал ябуулгыг шалгалта.

"Станция" гэхэн хизаарлагданан харюусалгатай бүлгэмэй болон "Моя газета" гэхэн долоон хоног бүри гарадаг сониний редакциин реклама тухай хуули ёһо хазагайруулан ушарнуудаар комиссиин заседани.

Сэлэнгын районой хэлхээ холбооной операторнуудай лицензионно ажал ябуулгыг хиналга.

Февралын 12. Хүтэлбэрлэгшын Сөвөдэй үргэдхэгдэмэл суглаан.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшонор:

А.Н.ЖИЛЬЦОВ

Бюджетэй счедуудые инвентаризацилгын талаар суглаан. Сибириин Финансын ба банкын хэрэгэй институтуудай хүтэлбэрлэгшэдтэй уулзалга.

Гусиноозерскын ГРЭС-эй үрийн талаар суглаан.

"Деловой Байкал" газетэ гаргалгын талаар суглаан.

1998 оной республиканска бюджетэй проектые нэмэжэ зохоолгын талаар зүбшэлэлгын комиссиин суглаан.

Февралын 12. Үнэтэ саарһануудай болон фондово дэлгүүрэй талаар республиканска комиссиин заседани.

Социальна халбарнда бюджетэй мүнгэ номолхо хараа бодомжо зохоолго.

Б.Ц.СЕМЁНОВ

Хүдөө ажыхын үйлдбэрлэлийн болон эдээ хоолой промышленностин продукция гүрэнэй захилнуудые бүридүүлгэ.

Малай халдарита үбшэ нэргылэлгын хэмжээ ябуулгануудай жэлэй түсэб зохоолго.

Хабарай тарилгада ажыхинуудай бэлдэхэл тушаа хүдэлмэри.

Хүдөө ажыхын үйлдбэрлэгшэдэй абанан эд бараанай урьһаламжые бусааха талаар хүдэлмэри.

Газарай түлөө түлбэрлэгшэдэй саг соогоо зүбөөр оролгыг гүрэнэй налогой инспекцитэй хамта шалгалга.

Л.Ч.НИМАЕВА

Февралын 11. Хубийн асуудалнуудаар зоние хүлээн абалга.

Февралын 10. Соелой министрствын коллегииин суглаан.

Февралын 9-13. Хуулийн монгол бэшэг заалгын методикын талаар республиканска курс.

Буряад Республикын 75 жэлэй ойн баяр бэлдэхэлгын талаар хүдэлмэригын бүлэгтэй суглаан.

Февралын 9-13. Районууд, хотонуудай захиргаануудай һуралсалай таһагуудай кадрова политикын асуудалнуудаар мэргэжэлтэдэй семинар-зүблөөн.

Февралын 11. Студентнэрэй республиканска олимпиада үнгэргэлгын талаар тус тус предметүүдэй журинүүдэй гүрүүлэгшэнэрэй суглаан.

Февралын 11. Медицинскэ болон фармацевтичскэ ажал ябуулгын экспертнэ совөдэй зүблөөн.

Л.П.ТАБАЛАЕВ

Февралын 11. Түлишөөр, дулаанай болон электрын элшэ хүсөөр хангалгыг шууд гуримшуулха талаар правительственна комиссиин зүблөөн.

"Экономическа болон социальна политикын талаар РФ-гэй правительствын 1998 ондо бүтээхэ 12 хэрэг" гэхэн документые хараада абалгатайгаар Буряад Республикын Правительствын 1998 оной ажал ябуулгын түсэбье нэмэжэ зохоолго.

Кувиктын нефриды хэбтэшэдэ дүүргэдэхэ хүдэлмэрийн түсэбье хараха зорилготойгоор Баунтын район ошолго.

РОССИН АРАДАЙ - ПАТРИОТИЧЕСКА ХОЛБООНОЙ (НПСР) БУРЯАДАЙ АНГИИН, РОССИН ФЕДЕРАЦИИН КОММУНИС БОЛОН АГРАРНА ПАРТИНУУДАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА КОМИТЕДУУ, ҮНЭН АРАДАЙ ХУРАЛДАХИ "СОЦИАЛЬНА ҮНЭН ЗҮБ БАЙДАЛ"

Хамтаралай фракциин МЭДҮҮЛГЭ

Гүйсэдхэхы зургаануудан түлөөлэгшэдэй, ранонуудан захиргаануудай толгойлогшонорой, промышленна предпритиинуудай директорнуудай, олын хэрэг эрхилдэг эмхинүүдэй хүтэлбэрлэгшэдэй депутатуудай олонхи хуури эзлэн, тэрэ тоодо урданай номенклатурын түлөөлэгшэдэй, пенсин наһанда хүрэгшэдэй үсөөн бэшээр ороһон республикын Арадай Хуралай мүнөөнэй бүридэл горитогтойгоор наһаа зобооно. Хоёр зарлалай туршда сүлөөлэгдэн гуримаар хүдэлдэг Галина Александровна Дождиковаһаа гадна ондоо нэгэшье хүдэлмэрийн депутатуудай дунда үгы. Профсоюзай нэгэшье хүдэлмэрилэгшэ, нэгэшье колхозник, совхозой нэгэшье хүдэлмэрийн, фермер, соелой ба искусствын, социальна халбарийн нэгэшье түлөөлэгшэ, эхин шагын нэгэшье эрдэмтэ, багша, врач депутатуудай бүридэлдэ үгы. Эхнэрнүүдэй түлөөлэгшэ гон ахир.

Гүйсэдхэхы зургаануудан зарим түлөөлэгшэд, промышленна предпритиинуудай, олын хэрэг эрхилдэг эмхинүүдэй зарим хүтэлбэрлэгшэд албан тушаалаа хэтэрүүлэн, элдэб найдуулгануудые үгэжэ, депутатуудай хууринуудые хам эзэлжэ, хүн зоной дунда депутатайнгаа уялгануудые муугаар дүүргэдэг байгаа. Тийхын тула сагшыг, уялгыг тэдэндэ хүрэдэггүй нэн. Эдэ бүгдэйн эсэстэ засагай зургаануудые амьарлалга тухай РФ-гэй Конституцида (бүлэг 1 ст. 10) болон Буряад Республикын Конституцида (бүлэг 1 статья 5) баталагданан гол шухала дүримүүд хазагайруулагдана.

Гүрэнэй Дүүмээр 1995 оной июлийн 5-да абтаад, РФ-гэй Президентээр 1995 оной июлийн 31-дэ гар табигжа, баталагданан № 119 Федеральна Хуули дүүргэдэнгүй. Тус Хуулийн (бүлэг 3, ст.2, пункт 2, хуби 1) ёһоор гүрэнэй алба хаагшад РФ-гэй хуули гаргалгын - түлөөлэгшын зургаануудай болон РФ-гэй субъектнүүдэй хуули гаргалгын - түлөөлэгшын зургаануудай, нютагай өөһэдэн хүтэлбэрийн зургаануудай депутатууд байха эрхгүй.

Мүнөө үедэ эрхэ түлөөлэгшэнүүдэйнь бээлүүлгын гуримһаа дуудыдангүй, нютагай өөһэдэн

хүтэлбэрийн хунгамал нюурай (нютагай өөһэдэн хүтэлбэрийн толгойлогшонор тухай эндэ хэлэгдэн) эрхэнүүдые хизаарладаг хуулийн проект соо тэднэр Гүрэнэй Дүүмын болон гүрэнэй засагай бусад зургаануудай, нютагай өөһэдэн хүтэлбэрийн зургаануудай депутатууд байха эрхгүй гэжэ хэлэгдэнэ. Тус проект нэгэдэхи уншалгаар баталагданхай, хоёрдохой уншалгаар - февраль соо, эсэсэн байша оной хабар тэрэнэ баталагдаха.

Республика дотор партинууд болон хүдэлмэригүдтэ өөһэдэнгоо кандидатуудые партийна списогуудээр дэбжүүлэн, хунгалтада хабараа арга боломжо шууд хизаарлагданхай. Харин Россия, тусхайлбал, Красноярскын хизаарта, Тыва Республиккада, Калининградска областьда, Корьякска болон Усть-Ордайн автономити округуудта энэ асуудала зүб тэрэнэй шийдхэгдэнхэй.

Хэдэн областьнуудта болохоёо байгаа хунгалтанууд мүн партийна списогуудээр үнгэргэдэнхэй.

Дээрэ хэлэгдэнхэй уламжалан, НПСР-эй республиканска анги, КПРФ-гэй болон Аграрна партиин республиканска комитетууд, республикын Арадай Хуралдахи "Социальна үнэн зүб байдал" гэхэн фракци Арадай Хуралай сессии дээрэ хаража үзэхын тула удаадахи дурадхалнуудые оруулна:

1. Арадай Хуралда болохоёо байгаа хунгалтада засагай зургаануудые амьарлалга тухай Россин Федерациин болон Буряад Республикын Конституцинуудай дүримүүдые дүүргэхын тула гүрэнэй алба хаагшад депутатууд байха ёһогүй гэхэн Федеральна хуулийн дүримые сахиха, энэнтэй хамта хотонууд, районуудай захиргаануудай толгойлогшодто Арадай Хуралай депутатад оорынгоо кандидатура дэбжүүлхэнэ бээ хурьяахыг зууршалаа хэрэгтэй. Энэ асуудалаар Хуулийн проект Гүрэнэй Дүүмэдэ оруулагданхай.

2. Хунгалтыг үргэн арадай шэглэлтэй болгохын, засагай үнэн бодото түлөөлэгшын институтуудые, хүдэлмэригүд хусэ шадалтай хунгамал зургаанын бүридүүлгын тула Россин болон Россин хэдэн субъектнүүдэй жэншэгээр 30

процентын квототойгоор болон 10 процент хүрэтэр дабалтын хизаарлалгатайгаар партийна списогээр Арадай Хуралай хунгалтада хабараа тухай нэмэлтэ Хуулида оруулха тухай дурадхал зохион бэлдэхэ. Иймэ ушар байдалда партийна списогуудээр юрын хүдэлмэригүдые, колхозиннуудые, амьт хаагшадые, эхнэрнүүдые дэбжүүлхэ арга боломжо олгогдохо жэншэтэй.

3. Ерээдүйн хунгалтын үедэ албан тушаалаа хэтэрүүлэн ашаглахыг, мэдлэггүй бэйгшадэй ашаар дэмжэлгын команда-нуудые бүридүүлхыг, оорынгоо кандидатыг дэмжэлгын тула гүрэнэй зургаануудай хабараахыг, өөһэдэнхидо хунгалтын тула гурим буса мүнгэ зөөри суглуулхыг, элдэб үндэжгүй найдуулга, дүүргэдэхгүй уялгануудые үгэхыг депутатта кандидатуудта зүбшөөхгүй, хунгалтада эдмэгүдхэ, дууга үгэлгын дүнгүүдые тоололго хамаралсаха гэхэн али бүхыг түдэлмэригүд хориго хэрэгтэй. Каадидаг бүхэн оорынгоо зөөри, олзонууд тухай декларациинг гэлхэ уялгатай.

4. Юстициин министрствэдэ хуулигаар бүридхэдэ абтанан партинууд, хүдэлмэригүд али нэгэнь үлүү хаража, доромжолон муушалаха ябадал ерээ хунгалтада ушаруулахгүй.

Заагданан эдэ эрилтэнүүдые эбдэн ушарга хунгалтын дүнгүүд тушаа сүүдэ зарга бариха болохо.

Мэдүүлгэ дотор заагданан дурадхалнууд, эрилтэнүүдэй Буряад Республикын Арадай Хуралай тоожо абаагүй байбал, Арадай Хуралай хунгалтын эдэ асуудалнуудаар референдум үнгэргэхэ эрилтэ табихади.

НПСР-эй республиканска анги, КПРФ-гэй болон Аграрна партиин республиканска комитетууд, Арадай Хуралай, "Социальна үнэн зүб байдал" гэхэн фракци.

НПСР-эй Буряадай республиканска ангийн конференци дээрэ 1998 оной январийн 26-да Улаан-Үдэ хотодо нэгэн дуугаар абтаа.

Элүүр энхын булан

ҮХЭЛТЭ ГРИПП ОЙРТОНОЛ АА ГҮ?..

Аймшагтай муухай грипп тушаа суу хэблэлдэ нууритай болонхой гээд мэдэнэбди. Тээд хаанаһаа иимэ нураг тарана гэшэб? Хэрбээ үнэн дээрээ нимэ үбшэнэй энэ үбэддөө хүржэ ерээ юм наа, яаха зонбибди гэхэн асуудал гарахаараа гарана ба юм.

Элүүр хамгаалгын Бүхэсоюзна эмхийн (ВОЗ) вирусологийн профессор, медицинын эрдэмэй доктор грипп үбшэнэй талаар эксперт Юрий Захарович Гедон энэ асуудалда харюусахадаа, зонной айха үндэһэн байгаа, байхашы гэжэ тэмдэглээ. Хэрбээ грипп үбшэнэй түүхэ дурдаха болоо наамнай, нимэ юм.

Гриппэй дэлгэрһэн тушаа түрүүшын тэмдэглэл манай галабай урда тэрхи 412 ондо Гиппократ хэһэн байдаг. Тэрэ гэхэнхээ хойшо Африкын, Бээжэнэй,

Гонконгын вирусуд хирэ-хирэ болоод лэ дэлгэржэ, хэдэ миллион хүнүүдэ дайраһан байха юм. 1918, 1946, 1957, 1967 болон 1977 онуудта манай ороной дэбисхэр дээрэ иимэ хэсүү үзэгдэлүүд үзэгдөө гэбэл: 1918 ондо дэлгэрһэн "испанкын" (оронийн нэрээр) үедэ 40 миллион хүн наһа бараһан байна. Харин 1957 оной азиатска гриппэй "хумхаархада", ганса Америкэдэ 40 мянган хүн үхөө.

1967 оной гриппые Гонконгын гэгдэнэниие наһаа ёһотой.

Россидахи гриппхээ үхэнэн зоной тоо "суургаалагтай" байһан аабдаа. Тийгээшье наань, 1967 оной гриппэй олохон зоной ами наһа таһалһынь мэдэдэгбди.

1977 оной грипп "ородой грипп" гээд нэрлээ. Нэн. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй вирусые ород эрдэмтэд Дурна Зүгтэ

түрүүшынхичэ оложо, тэрэн тухайгаа дэлхэй дүүрэн соносохо бэлэй.

Мүнөө үедэ грипп үбшэн тухай булта найн мэдэнэбди. ВОЗ 1947 онһоо эхилжэ, ямар гриппэй хаагуур дэлгэрхэ тухай мэдээсэл жэл бүри үгэжэ байдаг. Тийхэдэ нэгэтэшье алдуу гаргаагүй юм. ВОЗ-ой дурадхалнууд бүхы дэлхэйи ороноудаар дары дамжуулагдадаг.

Орон бүхэн ямаршы гриппэй таража эхилхэдэ, хүн бэлэн байха зэргэтэй. Эрхэ бэшэ тарилга (прививкэ) хэжэ, зоноо абарха ёһотой. Ушөө "испанкаһаа" хэһэн американецууд энэ асуудалда ханамжатайгаар хандана. США болон Франциин правительстванууд вакцина абаха мүнгэ зөөритэйгөө тэмдэглэдэг. Харин Россида вирусстэй тэмсэдэ зориулагдаха мүнгэн олодоггүй. ВОЗ-той харилсаатай дэлхэйи зуун арбан

лабораторийн гурбанинь лэ манай орондо юм ха. Зүгөөр тэрэ гурбан мүнгөөр юрэдөөшье номологдоггүй. Уфа, Санкт-Петербург, Эрхүү гурбандэ үйлдбэрлэгдэдэг ороноймнай вакцинанууд хари ороной ямарханшы вакцинаһаа үлүү найншы, арбаад дахин үнгүйишье наа, соносохой (рекламын) муу дээрлээ хэрэглэгдэдэггүй байна бинүү. Эндэ баһал мүнгэ танганы ханшалан лэ наалта хэдэг.

Тиймэхээ грипп-алууршанан хабарта орохо дурагүй хадаа урданайнгаа арга хургануудаар бээ аргалха болоно хэбэртэйбди.

(Түбэй номниһоо В.Токтохоеви бэлдээ).

БИШЫХАН АГВААН БА БУСАД ТУХАЙ

Энэ хэсгээ тухай хуряангы мэдээсэл манай газетын январин 4-нэй дугаарта толлодог хэсэгт хэсэгтэй "гэмтэй" уран зохиолдо С.С.Цырендоржиевай өөрын бэшэсэн тэмдэглэлые уншагшадай һонорто үрэдханабди.

Һаяхан Улаан-Үдмнэй 17-дохи хургуулин Буряад хэлэнэй багша Ханда Дамдиновна Тогочева манай ажалда ерэжэ, намтай танилсаһан хойноо:

Сергей Сульгимович, би Тание февралын 2-то хургуулидаа уринаб. Юуб гэхэдэ, Танай бэшэһэн "Ондоо бодол байхагүй", "Үүрэй солбоной гоё гэшэнь", Бизьяа үбгэнэй үдэрүүд", "Түймэр" гэхэн туужануудые 6-дахы хоёр классаймни бурагшад уншаа. Тингээд бишыхан шэнжэлгэнүүдые бэшэ. Үдэрэй 2 саһаа 4 болотор дүрбэн команда байгуулаад, викторина-мурьсоо үнгэргэхэмнай. Та жбаадалсыгтаа, гэжэ уриба. Арсаха аалши?! Ошобоб. Хургуулин 3 дабхар байһан.

Хоёрдохи халаанай хэсгээ үдэрэй 2 саһаа эхилдэг ном байна. Гол түлэб бага классайнд. Ороходомни коридор соо үхибүүд бута соо үймэлэн шоргоолзод мэтэ түрнэлдэн хашадаан, нэгдэхн ба хоёрдохи дабхар руу нээгдэхэн үдэрүүд тээшэ носолдохоһоо нааша юрьедэжэ банба. Би тэдэнэй дунда мүн лэ оросолдохо баатай болобоб. "Ай даа, бурхан бү үзэг, гэнгэ тушаан дайралдажа, түймэрэй ташаганаһоо наа, юун болотойб?" гэхэн сошордомошье, айдаһатайшье мэдэрэл зурхыем шэмнэрүүлээдхибэ. Багашуудтай тухилдэһөөр хоёрдохи дабхарта гарабоб. Коридорнуудайн унтан гэшэнь! Сохом лэ хоёр таргануудайн хоорэдэжэ байбал, хоорондуурнь гарахын аргагүй хан даа. Зай даа энээгээр яахамнайб. Сэхыень хэлэхэдэ, энхандаа багша ябаһан хадаа һанаата болоо б ээб даа.

3-дахн дабхарта буряад уран зохеол заадаг 6-дахн таһалга руу зорибоб.

Дүрбэн команда (7-8 үхибүүд) амыарлан бууба. Зонхилошодын дээдэ буури эзлэнхэй. Олонхинь ород үхибүүд. Еһын тэмдэглэ хэсгээ үнгэргэхэншүү юм мн болоод дүрэнэ бээ гэшэньшүү бодолод эзлэгдэн буубаб. Бүхы хана эзлэнхэн хүрин үнгэргэн самбардээрэ 4 туужымни нэрэ һубарюулагдан бэшээтэй, нэрэ бүхэн доронь - асуудалууд. Эзэлтүрүүлэн, "Үүрэй солбоной гоё гэшэнь" гэхэн зохөөл тухай буялдаата хоорондоон эхилжэ, минни тугаарайхи дээрэхүү бодол хүнэн унтаржа, еһотойр лэ һонирхожо эхилбэб. Тингэхэ зуураа үгэ буялдаалын тобьяаста абтаһаһан би үхибүүдэн нэрэ хандаа хадууха гү, али бэшэжэ абаха тухаяшье олобогүйб.

Табатайхан Агваан хүгшэн эжы Пагма, Дулма эхэтэе холын гүүртэдэ гансаардана. Түлэгтэй болоһынь Дулма эжынь "томо болоо" гээд, газар гаргажархёо, хурьгатай болоһынь "оодолоо" гээд хонинион хашаа руу абаашаархёо. Агваан Дулма эжыдээ Аугагүй, тэрэ ходо хараадаг, зэмэдэг, бүхэн дээрөөрөө, үгэлоонэй харанхыһаа үдэһын харанхы болотор газар ябадаг. "Хүгшэн эжымни намане түрэхэе яһан юм," - гэжэ бишыхан Агваан шэбшэдэг, - гэжэ буряад үхибүүхэн дорюун хоолойгоор хэлэжэрхибэ.

"Автор юндэ номоо "Үүрэй солбоной гоё гэшэнь" гэжэ нэрлэб? Минни һанахада, Үүрэй солбоной хадаа найдал түрүүдэг, асардаг хүгшэн ха юм. Жаахан Агваанай гансаардалга Викэ басаганай Мария эжитэеэ зоожэ эрэлгэнээр таһаржа, одоо ехэ байр асарна. Харин дайһан һүүлээр ород Мария Викэ хоёрой Ленинградаа бусахадань, Агваан

дахяад лэ гансаардана. Зүгөөр Үүрэй солбоной яларһан заңдаа ха юм, - гэжэ сэлмэг сэрбэрхэн шарайтай басаган бодолоо гүйлгэбэ. Тэрэ - 1-дэхи колледжын зонхилошго. Хэсгээлэй һүүлдэ: "Минни эсэгэ Петровско заводой, эжымни Хэжэнгын. Обогни Эрдыеева", - гэжэ намда хэлээ һэн. Нүгөөдэ командын гэгшүүн, соол харахан нодэтэй ород үхибүүн бодожо:

- Бизьяа үбгэн намайе ехэтэ һонирхуулаа. Тэрэ - хоморой бэрхэ дархан. Колхозой сэлгээрэй бүхы шахуу гэрнүүдые барилсаһан. Зүгөөр угаа харуу, хяһуур хүн. Тээд юндэ? Минни һанахада, тэрэ хубисхалай урда ото багтрааг, үлэн хоохон ябаһан тула зоори зоошгэдэ дуратай, гэмтай болоһоһон хүн. Орден, медал намда хэрэггүй, хуурсагтаа хадагалаад ошохо бэшэб гэжэ бодомжолдог, - гэхэн тобиолол хэжэрхибэ.

"Ондоо бодол байхагүй" гэхэн туужын гол герой Норбоев адуун хүрэг үгы хэхэ гэхэн дээдын зургаануудай шиндэхээрдэ эсэргүүсэн, адуугаа холын бэлшээрндэ абаһан, бүри олошоруулна. Буряад зоной эрын гурбан нааданай гол нэгэнинь болодог мори урилдаан тухай, мүн баһа үхэр малца, хонидо машинаар адуудга болохо зон гүбди. ургажа ябаһан үхибүүднэй бургаһан "морёроо" үйлэ хүндэлэн гүйлгэдэг болохо юм гү гэхэ мэтээр Норбоев бодомжолдог. Тэрэ үнэн сэхэ еһотой коммунист хүн, - гэжэ 2-дохи командын ород басагаһан хооробэ...

Ном соохи үйлэ хэрэгүүдые минн лэ дабтангүй, саашань ухамайлан шэнжэлхы еһоор уншаһан эдэхэн үхибүүдтэ бүтүүхэн баясан буубаб. Энэ викторина-хэн ээлман аяр хоёр час соо таһалгаряагүй үргэлжэбэ. Сагайшье ошоһые мэдэбэгүйбди. бурагшад угаа һонирхолтой асуудалуудые табья. Дурдаба: "Номойнай героинуудта прототип бии гү? "Ажлайнгаа хажуугаар хаанаһаа саг оложо, ном бэшэһэбта? "Та туужаяа "Бизьяа үбгэнэй үдэрүүд" гэжэ нэрлэб. Харин "Бизьяа үбгэнэй наһан" гэбэлтан, таарахагүй һэн. Тинимэ бээ?" гэхэ мэтэ.

Энэ ушарта буряад уран зохеолой багша Ханда Дамдиновнагай габыяа угаа ехэ һанаһан, 50-яад онуудай тэнгээр багшанарай институтта һуража байхадамни, Буряад ороной түгэхэнэ байтагай буряад уран зохеол мэдэхэ ород оюутадые хургаа даран тооломоор һэн. Харин мүнөө сагай һайн тээшэ хубилжа баһанда баясамаар. Ород буряадгүй, татаар, чувашгүй үргэн дэлкун Буряад орондоһон нотогжаһан олон арбаад үндэһэ яһатанай үхибүүд түрэл тоонто нотогжингаа гүүхэ, соёл гэгээрэл, уран зохеол шэнжэлэн шудалхадаа, ухаан бодолоо шэнгээн хадуухадаа, еһотой патриот мэдэрэлтэйгээр хүмүүжэнэ ха юм.

Тус хэмжээ ябуулгада Улаан-Үдэн сэхээтэнэй бүлэгтэй удамарша Эрдэни Уланов, Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ, ород хургуулинуудта буряад уран зохөөл заалгын программа зохөөшго Сергей Забадаев гэгшэд хабаадалсаба. Мүн баһа дээгүүр классай арбаад бурагшад багшатаяа байласа.

Нингэжэ минни героинууд - бишыхан Агваан болон бусад тухайдамни болоһон хэсгээдэ хабаадажа һуухадаа, гайхални омогорхолоор халиһоо.

Нингэрхүү хэсгээлүүдтэ эдбхитэйгээр хабаадажа байял гэжэ буряад уран зохеолошодгоо ханданаб. Юубгэхэдэ, энэмнай ооһэдтэмнайшье, үхибүүдтэнье угаа дэмбэрэлтэй хэрэг мүн.

Сергей ЦЫРЕНДОРЖИЕВ, уран зохөөлоно.

БУЛТА ЖАРГАЛТАЙ ЯБАЯЛ ДАА

(Яруунын аймагай Шэрэнгийн дунда хургуулин 50 жэлэй ой)

Яруунын аймагай Шэрэнги нотагаһид хургуулингаа 50 жэлэй ойн баярта зориулжа, ооһэдлнгөө хүсөөр, һаруул гэрэлтэй, уужам таһагуудтай, таһагууд бүхэниинь хүсэд шэмэглэл гоёолототой дунда хургуулин шэнэ байһан наһан модоор барижа, байгша оной январин 30-да үхибүүдтэ бэлэглэбэ. Энэ дэмбэрэлтэ хэрэгтэн Шэрэнгийн дунда хургуулида һураһан зон, нотагай хургуулинуудай директорнууд, колхоз, совхозуудай ударидагшад, аймагай хүтэлбэрин дарганар уригдажа, амаршалгын һайхан үгэнүүдые хэлэжэ, бэлэгэе барюулаб.

Хургуулин шабинарай болон аймагай соёлой таһагай дуушадай ашаар гоё һайхан шүүлэг, дуунууд, хатар наадан табигдажа, энэ һайндэрэйн шэмэг боложо үгөө. Энэ үдэш дээрэ Шэрэнги нотаг тухай шэнэ дуунууд эдэлбэ.

Композитор Баяр Хамаев гэгшэд үгэнсэдхэжэ, зонине ехэтэ баясууһан байна.

Мүнөөнэй сагта үгыгоо дурдаад, гараг гэрээд һуунгүй, арга боломжоо оложо, нотагай колхоз (гүрүүдэгшэнь, Б.О.Цынгев) болон аймагай захиргаанай гүнахамжааринимэ ехэ "захата" бүтээгдэһэндэнь, энэ хургуулида эгээ түрүүн "аабахад" да һураһан шабинар нотагаһаа бүхы зондо халуун баярые хүргэбди.

1947 ондо Гүндын долоон жэлэй хургуулин дэргэдэ Шэрэнгийн эхин хургуули нээгдэһэн юм. Эндэ эгэ гүрүүн 1-дэхи классга оронон шабинар гүбэл, Дугар Идамжанов, Чимит-Цырен Дымчиков, Володя Дамбиев, Володя Мулонов, Михаил Шойбинов, Максар Бальжинимаев, Батомунко Анданов, Дэлгэр Доржиев, Курбан Абдрахимов, Нина, Агза (Дулмажаб), Дармаванууд, Янжима Чимитова, Цынима Цыренова, Янжима Токтохоева, Ханда Цыбилова, Сидэмэ Батожаргалова, Цырен-Дулма Хабаева гэгшэд болоһонди. Манай хүндэтэ багшанар Валентина Булгатовна Спиридонова, удаань 4-дэхи класс дүүргээрнай Дулма Дамбаевна Галсанова гэгшэд заагаа.

Түрүүшынгээ багшанарые ходо һанажа ябадагбди. Залуу наһанайнгаа оролдогто, оюун бэлгээрээ үнэн сэхээр мангяа хубаалдаһан, энэ үдэр болотор бидэнтээ ябаагүй, саһаа урид наһантаяа хахасаһан нүхэдөө дурсан шаналнабди.

Бидэ, 1947 ондо хургуулида оронон шабинар, өөр өөрынгоо харгыгаар элдэб мэргэжэлтэй боложо, ажал хэжэ, мүнөө наһанайнгаа амаралтада гаража ябанадидаа.

Үетэн сооһоо Дугарнай (Идамжанов) дээдэ эрдэмтэй боложо, Шэрэнгийнгээ хүтэлбэрилэгшэ ябаа, Чимит-Цыреннай (Дымчиков) маанад сооһоо эгээ түрүүн, 1962 ондо БСХИ дүүргэжэ, эрдэмтэ-агроном гэхэн днлом абаа, удаань 1971-72 онуудта Новосибирскын ВПШ дүүргэжэ, Яруунадаа партийно-ажакһын ажалнуудта удаан саг соо хүдэлөө ("Победа" колхозой тү-

рүүлэгшээр хэдэн жэлдэ ябаа), һүүлээрнэ партиин обкомой таһагта, мүнөө Хүдөө ажаһын министрствэдэ гэхэ мэтэ. Сэндэмнай (Батожаргалова) Б Г П И дүүргэжэ, багшам мэргэжэлтэй болоод, Шэрэнгийнгээ хургуулида

арбаад жэлдэ хүдэлжэ үедөө эрхим хүбүүд, басагадые һуража гаргаа. Саашадаа Нархатын дунда хургуулида амжалтатай хүдэлжэ, мүнөө наһанайнгаа амаралтада гаранхай. Дулмажабнай педучилинц дүүргэһэншүү удаа бүхы хүдэлжэ наһаа, 35 жэлээ Шэрэнгийнгээ хургуулида зориулаа. Хоёр Володинууд (Дамбиев, Мулонов) хүдөөтэй хүтэлбэрилэгшэдэй техникум дүүргэнхэйнууд нотагтаа хүдэлжэ ябана. Олон нүхэднэй наһанайнгаа амаралтада туласа хүдөө ажаһын элдэб һалбарнада хүдэлөө. Ханда (Цыбилова) техникум дүүргэжэ, бухгалтер болоо, би, Цырен-Дулма Эрхүүгэй ФЭИ 1964 ондо түгээхэнэйнгөө удаа колхоз, совхозуудта экономистаар хүдэлжэ ябаһаар, наһанайнгаа амаралтада гаража ябанабди. Сутгаа һураһан үетэн нүхэд, үрн бээдэ үргүүлжэ, аша тушанараа харалсан, булта жаргалтай ябаял даа.

Түрэн нотаг Шэрэнгийннай саашадаа амгалан тэнюун хүгжэхэн болтогой!

Нотагаһаа сондо, зааһан багшанартаа, нүхэдтөө зориулан, Ц.Д.ХАБАЕВА бэшэб. Автор гонорараа "Буряад үнэнэй" жасага үргэнэ.

...ДУЛААГАА ҮГЭХӨӨР

Улаан-Үдэн 1-дэхи ТЭЦ-эй хүдэлмэришэдгэ 1997 оной июль һарын салһн үгөөд, август һарынхинь хүсэд үгөөдүй. Дулаа хэрэгтэнгэд хуушан мүнэнэй хэмжээгээр 1-дэхи ТЭЦ-дэ 6 миллиард түхэриг үритэй байна. Буряад Республикаһын Правительствын тогтоолоор дэглэ Азэрэ энергетигүүдтэ 40 миллиард түхэриг үгэхөөр харьяаладана. Харин 1-дэхи ТЭЦ-тэ тэрэнэй үдэ хубинь үгэхэб гэхэн тодорхой мэдээн үгы. Тэрэнһээ гадна 100 миллион түхэриг (нэгэн мүнэнэй хэмжээгээр) Правительство үгэхөөр найдуулаа. 1-дэхи ТЭЦ Эрхүүгэй областини Азейскэ шулуун нүүрхэнэй уурхайн муу шанартай бутардаһа сэхтэй нүүрхэнэй нэгэн Нимэ нүүрхэ хэрэглэхэдэ, технологини тусар тааранһагшгүй, муугаар дүрэнэ, тээд сонгын байһан нүүрхэнэй одон шахуу. Тэрэ шалтагаанаар ТЭЦ дунда Дулма үгэнгүй. Холбоолжоной уурхайн шулуун нүүрхэнэй баһал муу шанартай гэжэ профкомой тэрүүлэгшэ Сергей Михайлович Фронтенкын хооронһоо мэдэбди.

"ХООҢОН ХАЛБАГА АМАНДА ШЭРҮҮН"

Үблэй янгинама хүйтэнэй түдэг дундаа байхада, гэр байрынгаа хэриуһэн болоходо, Улаан-Үдэ хотымнай олохон хүн эзлүүдгүй ТЭЦ-эйнгээ үндэр хоолойнгоо гараһан багларар утаас үгөө бүхэндэ ажагладаг байха. Хотынгоо "гол пезшэнэй" мүнөөдэр хүдэлжэ байһанда баясанал бээ даа. Гэбэшье 60-аад жэлэй саада тээ баригдаһан энэ предриятини түхээрлэгэнүүдэй хуушарһые мэдэһэн, мүн һүүдэй сагта экономическа талаараа хүнэр хүндэ заһабарилга хэлгын хүнэр бэһые мэдэрһэн зон ТЭЦ-үүдэй байдалаар һонирхожо, редакци руу хонхолодог болонхой. ТЭЦ-эйтнай түлшинь нөөсэ мүнөө ямар гэшэб? Ямар нэгэн уршаггүйгөөр үбэлые үнгэргэхэ арга бии гү? - гэхэн асуудалтайгаар

манай корреспондент Тимофей Нимбуев ТЭЦ-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан байна.

Г.И.Белов, 1-дэхи ТЭЦ-эй ахмад инженер:

- Шулуун нүүрхэнэй нөөсэ тухай хэлэбэл, даб дээрэ ехээр һанаа зоболтогүй. 140-өөд мянган тонно нүүрхэн складга бии. Нөөсэлэгдэһэн нүүрхэнэймнай ехэнхи хубинь Черемхово болон Холбоолжонһоо асарагданхай. Шанарай талаар һайн гэхын аргагүй. Тинимэһээ энэ нүүрхээр дулаа үгэхын тула ехэхэн доторой хүдэлмэри хэдэн гэшэб. Түгшын уурхайһаа нүүрхэн хэлсээ баталһанай еһоор асарагдажа эхилэнхэй. Саашадаа ямар болохонь мүнэнһөөл дулдыдаа гүб даа.

А.Г.Боровский, 2-дохи ТЭЦ-эй ахмад инженер: - Хотодо дулаа үгэхэ талаар манай

ажалда гомдохо юумэн байхагүй. Урданнай табигдаһан түсэбүүд ходоо үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Үнгэргэһэ жэлдэшье 850 мянган гикалорн дулаан түсэбһөө гадуур үгтөө.

Түлшын нөөсэшье, онһон техникэмнайшье хэм соогоо гэхэдэ болохо. Зүгөөр үнгэргэһэ зунһаа хойшо салһн үдһээс абадаггүй хүдэлмэрингэдэймнай тэсэхэ саһын багал боложо байһан хэбэртэй агһа.

Тинимэһээ саашадаа гүмгүй энэ зэргээрэ хүдэлхэбди гэжэ зонине найдуулахань бэрхэтэй. Хүтэлбэрилэгшэд хүнэр байдалые мэдэһэ. Харин хүдэлмэрингэдэй ойлгохогүйншье буруу бэшэ. Хүн бүхэн бүлэгтэй, хургуулин үхи хүүгэдтэй, ашанар эзэнэргтэй. Үлэн хээлнтэй ажал хэхэ гэгшэ блэн хэрэг бэшэ. "Хооһон халбага аманда шэрүүн" гэжэ зон дэмы хэлсэдэггүй.

Д.АНГАЕВ.

ХОРИ БУРЯАДУУДАЙ ТҮҮХЫН МҮРӨӨР

Буряад Республикын Эрдэм туралсалай министерство Сагаа харын байндэртэй дашарамдуулан, "Уг гарбалайнгаа заншал сахия" гэнэн республиканска хизаар ороноо шэнжэлгын конференци байгша оной март харада үнгэргэхэн.

Түрүүшын шагада Хэжэнгэ тосхондо республикын аймагуудан хургуулинн туслоолгшад сугларха, һүүдэрн гэнэн илгархан эрхим хурагшад Аглин округ зональна конференцид ошохо юм.

Е.ЦЫБЕИОВА.

ОЙН БАЯР УГТУУЛАН

Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда хургуулинне дүүргэн олон үеын хурагшад элдэб тээһээ сугларжа, ехэ һонирхолтой уулзалга үнгэргэбэ.

Хэлээ, хургуулиннгаа 80 жэлэн оие инэ намар гэмдлэхэгэн дуралхал оруулаа. Энэ хургуули дүүргэн кинокорежиссер Барас Халзановтай хурахан мэдээжэ кинооператор Василин Соколов түрэл хургуули тухайнгаа баримтага фильм буулгаха гэжэ хараална.

Н.НАМСАРАЕВ.

САЛИН ҮГТЭХӨӨР БОЛОО

"Гусиноозерскын ГРЭС" гэнэн акционернэ бүлгэмэй хүдэлмэришэд салингаа абадаггүй дээрһээ хамтынгаа суглаан дээрэ январин 20-до ажалаа зогсоохоор мэдүүлэһэн.

Зайн галай элшэ хүсье, дулаа хэрэглэдэг Буряад Республикын бюджетнэ эмхинүүдэй үринь хамтадаа хуушан мүнгэнэй хэмжээгээр 347 миллиард түхэриг юм.

"Бурятэнерго" гэнэн акционернэ бүлгэм шэнэ мүнгөөр 2 миллион түхэриг викомбланда оруулжа, Буряад Республикын Правительствын албан ГРЭС-эй хүдэлмэришэдгэ салингыень түлэхэ гэнэн захиралта февралин 1-то гаргахан байгаа.

Д.АНГАЕВ.

ЗАҢАБАРИ

"Төөрингдэһэн хуби заяан" гэнэн зүжэг тухай хуряангы ба дэлгэрэнгы - хоёр мэдээсэл манай газтэдэ толиогдоһон байна. ("Б.У.", 1998 оной февралин 3-най, "Б.У." - "Дүхэриг", 1998 оной февралин 5-най дугаарнуудта).

Ц. ДОНДОГОЙ.

"Богоол" болоһон борбилоохой, Юун тухай дууланабши?.. Дуратай юумээ хэлэхэ ханаатай Дуран тухай дуулана хэбэртэй.

Үнгэтэ энэ дэлхэй дээрэ Үбэл тулажа ерэнхэй гэжэ Охорхон ухаандаа Ойлгыш, борбилоохой.

Б. ШИШАГИН

Эгээл, эгээл, эгээл...

ЭГЭЭЛ ТОМО НОМ

XIV-XVIII зуунай үедэ түбэд хэлэнһээ монгол хэлэндэ оршуулагдажа, 1792-1794 ондо арбан мянган хуудаһан дээрэ хэблэгдэһэн 226 ботитой Донжуур дэлхэйдэ эгээл томо ном болоно.

ЭГЭЭЛ ҮНЭТЭЙ НОМ

Засаг түрын зүгһөө Германида 1997 ондо хэблэгдэн гараһан "Монголой ехэ хаанууд, засаг түрье толгойлогшод" гэжэ ном Монгол гүрэнэй байгуулагдаһаар 790 жэлэй ойдо зорюулагдаа.

Гэхэ зуура "Монгол ороной ургамалай аймаг" гэжэ ном мүн лэ үнэтэйдэ тоологдоно.

ЭГЭЭЛ ОЛОН ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

"Монголын нууц товчоо" гэжэ ном дэлхэйн эгээл олон хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн түрүүшын монгол ном брлодог.

ЭГЭЭЛ ЖААХАН НОМ

5х5 хэмжээнэй саархан дээрэ түбэд хэлэн дээрэ багтаагдаһан Ногоон Дэра эхын туужа эгээл жаахан ном гээд тоологдоно.

Монголой "Нямгариг" сонинһоо В.Токтохоева түүбэрилээ.

Цэдэб ЖАМБАЛЖЕ АЖАБАЙДАЛ

Ажабайдал - сүт буудал Ажана тэнюун байдал Хада уула, тала, хойлаа, Зада сохилдог Шуһанай гүндүл Мүн баһа - Тэнгэрини Зүндүл Мүшгүдэ хүрэгэр Нолринуудан туралсаан Москва, Вашингтон, Лондон

Мэндээ мэдэсэн, Хэрэгээ хэлсэн, Уулзадаан... нара, Наран, Марс шэртэн, нарабшалжа, ханаһан соогоо мурэн, Үүрэй Солбон - Венерэтэй Үгээ ойлголсохо изагууртай

Хүн - Гүн тунгалаг далай. Хүн хадаа бэе бөөдэ Мэсэ, юрдөө, бү далай! Би - һүүрөөдүй һомон гэшэб, Дүрөөдүй дүлэн гэшэб, Далайда дуһал гэшэб, Агаарта амисхаал гэшэб! Ажана байдалай дуушан гээшэб, Ажалша хүнэй найдал гээшэб, Залиршагүй Наран гэшэб, Нугаршагүй Хүн гэшэб!

ТҮБИЕЭ АРШАЛАЯ ХООРОНДОО

Зол жаргалай түлөөдэ, Зоной, Ажамидаралай түлөөдэ Ганса зүрхэн шэнгээр, Ганса дуран мэтээр, Газар дэлхэйгээ ши Гамнахадажа хэшээгыш. Баян, үгытэйшьег, Бадаршан, гуйраншаншьег, Эхэнэр, бүхэтэйшьег, Эрдэмтэн, мунхагшьег, Хара, сагаан шарайтайшьег, Баран гарнуудаа барилсан, Бар-бүр гэлдэнгүй, Алтан дэлхэй юртэмсээр Абархын түлөө гэмсээ! Хэдэн ондоо хэлэнш байт, Хэн хэндэ хэдэргэнш байт, Арьятан бэнэ бол, Хүн түрэлтэн Амиды ябаг лэ бүрин бүтэн Үзэл тааража ядаа һаа, Хүсэл, һэнхэл хадуугада, Далагад гэжэ далайнгүй, Ёлогод гэжэ хилайнгүй, Түбшэн янзаар хоорондоо Түбиеэ аршалая хоорондоо "Залиршагүй Наран, Нугаршагүй Хүн!" гэнэн номһоо абтаба

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Ахамад редактор А.А. АНГАРХАЕВ. РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: Б.М.Ж. БАЛДАНОВ (ахамад редакторай орлогшо), Г.Х.ДАШЕЕВА (ахамад редакторай орлогшо), Б.В. ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (харюусалгата секретарь), А.Г.ЛУБСАНОВ (Буряад Республикын Правительство), Д.Д.СУНДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудые даагшад: Ц.Ц.ДОНДОГОЙ, С.Д.ОЧИРОВ, Н.Д. НАМСАРАЕВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Д.Ш.ХУБИТУЕВ, А.Д.ТАПХАЕВ, В.И.ПИНТАЕВ (хэблээлэй директор).

ЕРЭЭДҮЙ СЕССИИН ЗҮБЛЭХЭ ЗҮЙЛ ШАХАРДУУ

Республикын Арадай Хуралай Советэй ээлжээтэ заседани дээрэ II асуудал зүбшэн хэлсэгдэб. Арадай Хуралай зарлагдаад байһан XVII сессидэ табигдаха асуудалнууд эндэ эгээл голын байгаа. Февралин 24-д тус сесси эхилхэ гэжэ үрид хараалагдаһан болзорые Арадай Хуралай бюджетэй, финансын, налогой болон банкуудай талаар комитедэй түрүүлэгшэ Владимир Саганов буруушаагаа. Ушарын гээбэл, Федеральна бюджетые абалга горитойгоор хожомдожо байна. Харин республиканска бюджет федеральнатой тон нягта холбоотой юм. Тиймхээгээ хэлэжэ сессие мартын эхээр зарлахые дурадхаа. Энэ дурадхал һайшаагдажа, XVII сессин эхин мартын 2-то гэжэ тодорхойлогдоо.

Дурсагдагша сесси дээрэ зүбшэгдэхэ асуудалнууд Советэй гэшүүдтэ урда тэнь тараагдаһан байна. Шудалһанай эсэстэ дурадхагдаһан 26 асуудал дан үеөөн гэхэн тобиолол олонхинь хэлхэ байгаа. Юундэб гэхэдэ, Арадай Хуралай комитедүүдэй мүнөө үедэ шийдхэжэ байһан асуудалнууд һураггүй олон ха юм.

Конституционно суглаан тухай республиканска хуули зүбшэн хэлсэхэ гэжэ сессинүүд дээрэ гурба дахин һэдэһэн байнабди. Теэд дуугаа үгэлэйн эсэстэ энэ асуудалые зүблэхэ зүйлһөө ото хуряадаг байгаабди, - гэжэ В.Саганов голхорбо. - Теэд мүнөө үедэ тус Хуулие абаагүйдэмнай аргагүй болоо. Юундэб гэхэдэ, Конституцида нэмэлтэ, хубилалтануудые оруулха хэрэгтэй. Ажесбайдал хубилта, харин дурсагдаһан зургаангүйгөөр тиймэ заһабари хэжэ шадахагүйбди. Энэмнай тэрл Конституцидамай харша байха...

Арадай Хуралай һунгалтаар эвенк үндэһэн һунгуулин тусгаар округ байгуулха тухай хуули заагагүй абаха шухала гэжэ Арадай Хуралай комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Владимир Белоусов тоолоно. Иймэ округ Баунтын райондо байгуулбал, таатайгаар үзэгдэнэ.

Бүхы шатын хүдэлмэрилэгшэдтэ салин хүлэ саашаа түлэжын талаар холын хараатай

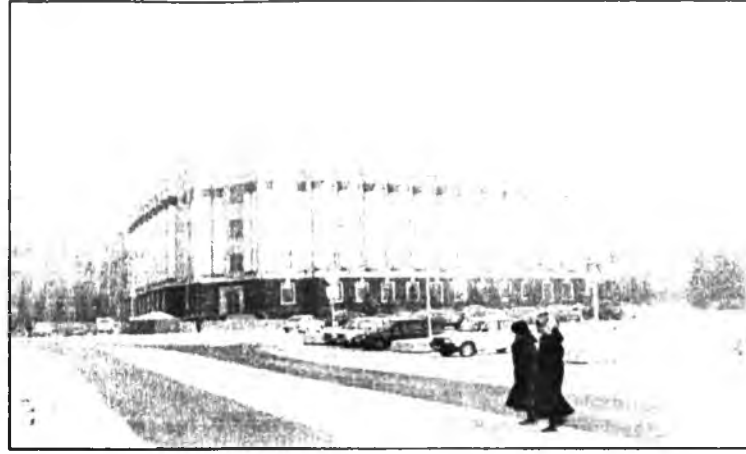
бодомжо - стратеги зохиохые Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Александр Карнышев дурадхаа. Тэрэнэй һанамжаар, энэ тухай зохио документ сессидэ зүблэн хэлэжэ абахын тулада Буряад ороной Правительство бэлдэхэ ёһотой.

Республикын бюджетһээ гадуурхи бүхы жасануудые (мүнөө тэдэнэй тоо 15-һаа дээшэ гаранхай) республиканска бюджеттэ хамтаруулжа, тоололгын нэгэ түбтэй болгохо гэхэн асуудалаар үгэ булялдаан дэлгэрээ. Ушарын гээбэл, мүнөө үедэ жаса бүхэн өөрын бүхгалтеритэй, өөрын итадтай байдаг. Мүнээнэй ехэ гаргашаада хүргэдэгшимэ гуримые хэдэн депутадүүд үшнэй буруушаадаг.

Бүхы дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхэнэй һүүлээр Арадай Хуралай Советэй гэшүүд ерээдүй сессин зүблэхэ зүйл бүридүүлхэ асуудалда дахин бусаха хэрэгтэй, тийгээдише үлэһэн саг соо ондоо дурадхалнуудые согсолон суглуулха шухала гэхэн тобиолол хээ.

Республикын финансын министрэй орлогшо Вячеслав Золотухинай "Бюджетэй эмхинүүдтэ салин хүлэһэнэй талаар үрише түлэхэ хэмжээнүүд тухай", "Хүүгэдтэй эрхэтэдтэ гүрэнэй түлбэринүүдэй талаар сугларһан үрише бусаахатухай" тоосоонууд Арадай Хуралай Советэй гэшүүдэй дунда ехэ һонирхол үүрхээ. Юундэб гэхэдэ, Арадай Хурал эдэ асуудалнууд аар, тухайлбал, хүүгэдтэй түлбэринүүдтэ эр тогтоолнуудые бүри нёдондоной сентябрь һарада абаа һэн. Тийгээдише эдэ асуудалнууд сесси бүхэндэ табигдажа байдаг. Хубилалта болоно юм гү? Правительствон эрхэтэ гүгэ хэлэһэн В.Золотухинай мэдээлээр, хубилалта биш. Жэиэнь, түрүүлэгшын асуудалаар байдал 2 һара урда тээхидэ зарим тэды заһараад байна. Һүүлэй һарануудта 225 миллиард түхэригэй (хуушан сэнгүүдээр) үри дарагдаа. Зарим хубинь эдэ хоолой продукциудад, түрүүлэгшын хэрэгтэй эд бараагаар бусаагдаа. Пластик карточканыуд аар тоосоонууд үргэдэнэ. Жэиэнь, бюджетэй һалбарин 11 мянга гаран хүдэлмэрилэгшэд иймэ

карточканыудад тоосоно. Энэ талаар байдал гол түлөө заһаржа байһат, хүүгэдтэй түлбэринүүдтэй талаар байдал һураггүй хүндэ гэжэ В.Золотухин мэдэрээ. Гүрэнэй үришлэ мэдэгоритойехэ. Мүнөө үедэ имагтал олон хүүгэдтэй бүтэнуудтэ, ганса эхнүүдтэ үришнэ бусааха талаар хэмжээнүүд абтана.

Энэ асуудал шийдхэхэ тушаа дэлгэрһэн үгэ булялдаанай үедэ Арадай Хуралай Советэй гэшүүд 5 жэлэй саана экономика тоосоонуудад хангагдаа, баталагдаагүй хуули абтаа һэн гэжэ һануула. Тэрэ хууляар, һаһаа хүсөөгүй хүүгэдтэй бүхы түрэлхид түлбэринүүдые абаха эрхэтэй болоһон байна. Харин бүлынөө гэшүүн бүхэндэ хэдэн миллионһоо үлүү олзотой баян түрэлхидтэ иймэ түлбэринүүд хэрэгтэй аал? Харин политикаар үлүүсэ дашуурһан тэрэ үеын Россин Гүрэнэй Дүүмэ хойшолоногууд тухай һанаагаа зобонгүй, олоной үлэжэ һаймарһан понуше иймэ хэмжээ абаа һэн гүб даа. Мүнөө Гүрэнэй Дүүмэдэ байдаг хуулин проектэр хүнгэлэлтнүүдые, тэрэ тоодо, хүүгэдтэй түлбэринүүдые, абадаг хүнүүдтэй тоо хизаарлагдаха ёһотой болохо юм. Теэд тус проект хэбтэһэн заандаа. Үгэ хэлэһэн Николай Липейцев, Владимир Сафронов мүнээн сангай талаар тохёолодоод байһан эрхэ байдалда хүүгэдтэй түлбэринүүд ямар ээлжэндэ үгтэнэб гэжэ элирүүлхые оролодо. Дүрбэдхи ээлжэндэ гэжэ республикын финансын министрэй орлогшо харюусаад, дээрһээ гэхэ гү, али Россин министрствын заабаряар иймэ ээлжээн тогтоогдонхой гэжэ тодорхойлоо.

Хүдөөгэй багшанарай абадаг "коммунальн" гэжэ нэрлэгдэдэг болон тетрадьнуудые шаһаһанай түлөө, мүн бусад иймэ нэмэлтэ түлбэринүүдтэй

һаатаһан үшараар В.Сафронов һэжэглэһэнэ элирхэйлээ. Мун һаһа доотоодын хэрэгүүдтэй зургаануудай мүнөө үеын хангагдадаг үшараар маргалтада ороод байһанаа Арадай Хуралай Советэй гэшүүн, МВД-эй таһагай начальник Владимир Будаев мэдүүтээ.

Энэ асуудал шийдхэхэ - Үлн милиционер архин зүйлүүдые худалдаха дүрмүүдые хэзагайруулагшадтай яагаад тэмсэхэ юм? - гэжэ тэрэ асууба. - Дүрмүүдые эбдэгшэд горитойхон "эди гэгүүдые" дурадхана ха юм. Милициин хүдэлмэрилэгшэдтэ салин хүлэ түлэхэ асуудал шийдхэтэр архи худалдаха дүрмүүдые хэзагайруулагшадтай мүнээн тэмсэл болохогүй. Мун шанартай хэмэл хара архи республикадамай асарагдажал байха. Албанайнгаа уялануудые үшн сэхээр гүйсэдхэгшэдые шангуудаар, тийхэдэ горитойхон шангуудаар, үрмашүүлжа юундэ болохогүй юм?

Энэ удаа хэлэгдэһэн бүхы дүрхалнууд, эрлтигүүдээр Россин гүрэнэй дээдын зургаануудта саг дары хандаха хэрэгтэй гэжэ В.Будаев дурадхаа. Салин хүлэһэнэй талаар хэдэ хэдэн асуудалнуудые Буряадтааше шийдхэжэ болохо, шийдхэхэ хэрэгтэйише гэжэ Арадай Хуралай Советэй гэшүүн Дарима Сундарон тоолоно. Жэиэнь, "Бурятия", "Буряад үнэн" гэхэн республиканска хоёр гэгэнтэй үүдэй хүдэлмэрилэгшэд мүнөө хэдэн һарын салин хүлэ абаагүй байһаар. Буряад ороной гүрэнэй дээдын зургаанууд эдэгшэнтүүдтэй эмхидхэн байгуулагшад болоно. Энэ үшарта республикын Финансын министрствын хүтэлбэрилэгшэд элэгтэй

гэжэ Арадай Хуралай Советэй гэшүүн һанамжаааад. Буряад ороной Правительствон зүгһөө тэдэнэр тушаа нулоохы хэмжээ абаха эрлти табигда. Тийгээдише үри хаахын тула балай ехэ мүнээн хэрэгтэй бишэ бишүү. Таби г д а һ а н а асуудалнуудад элдэ шатын зургаануудта мшиг хандаха бэй, харин тэдэнше шийдхэхэ талаар итэрүү оролодоо гаргахые тус заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууһан М.Семёнов һайдуула.

Эсэхэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд болон ветерануудай республиканска госпитальдо мүнээн сан гаргашалгые шалгалтын дүн тухай Арадай Хуралай Тоололгын палата шийдхээ. Тоололгын палатын аудиторнууд, инспекторнууд мүнээнэй талаар гурим эбдэгһэн үшарнуудые олоол юм бээ. Гэбдише Советэй гэшүүд эдэ дүтүү дундануудые ехээр бургуушаагагүй. Госпиталин ахамад врач Владимир Тарнусев гурим буса иймэ ябадалнуудые ямар үшарһаа гаргаһан тухай барилта түгэсөөр ойгуулжа үгөө бишүү. Бүри арбаад жэлэй саана тус госпиталь өөһэдэгөө мүнөөр хангаха гэжэ гол зорилгомай гэжэ ойгоод, энэ талаар мүнөө шийдэ туйла алтануудтай болонхой. Жэиэнь, 80 толгой харууһалха гахайн фермэ баряад, мүнөө тэрэнэ, доодо захань, 3-3,5 дахин үргэдхэхэ гэжэ байна. Эм домоо өөһэдэ бэлдэнэ, зүнай мансардын залгалаа баряад, үшгэнтэишэ тэрэн соогоо байлгана, арга шадалтай зонһоо хошимол тэжээлээр, мяхаар, эдэе хоолой бусад продукциудад түлбэри абана.

Арадай Хуралай Советэй гэшүүд В.Тарнусевта гурим эбдэгһэнэй түлөө зарим тэды ажесглалта, һануула хэжэ юм бээ. Гэбдише али бүхы юмээр дуталдажа байһан тухай хаа хаанагүй үшнэй гомдодог, соносходог. Эдүүрые хамгаалгын министрствэ тэрэнэй түрүү анги болодог тус госпиталин дэлүүрэй эрхэ байдалда амидаралгын дүй дүришые үргэһөөр юундэ нэбтэрүүдэггүй юм гэхэһэн үгэ булялдаан болоо.

Валерий БАДМАЕВ. Г.САМБЯЛОВАЙ фото.

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО

РАЙОН

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №1

Түбынь - 48-дахи хургуули

Хилэнүүдынь:

Кедрово переулук; Чертенковой үйлсын 46-дахи гэрһээ 104-дэхи хүрэтэр (тэгшэ тоотой); Циолковскийн үйлсөөр (хоёр талань) 1-дэхи гэрһээ 58-дахи хүрэтэр; Коллективнэ үйлсын 14-дэхи гэрһээ 22-дохи хүрэтэр (тэгшэ тоотой); Кутузовай үйлсөөр (хоёр талань) 1-дэхи гэрһээ 16-дахи хүрэтэр; Интернационалай үйлсэ; Водопадна үйлсэ; Тагильска үйлсэ, Бородинска үйлсэ; Мартын 8-най үйлсэ; Нарвска үйлсэ; Шараповай үйлсэ.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №2

Түбынь - "ГАП-3" гэжэ акционернэ бүлгэмэй улаан булан.

Хилэнүүдынь:

Тельманэй үйлсэ; Чертенковой үйлсэ (тэгшэ бэшэ тоотой) 119-дэхи гэрһээ 149(а)-дэхи хүрэтэр; Гайдарай, Д.Беднын, Заовражнын үйлсэнүүд; Садово переулук; Коллективнэ үйлсын 11, 13-дахи гэрнүүд; Садово, Енисейскэ, Багратионной үйлсэнүүд; Кутузовай үйлсын 17-дохи гэрһээ эсэс хүрэтэр; Левитанай, Майскын үйлсэнүүд; Майскын переулук, Челюскинэй, Невскиин, Орджоникидзын, Шахтова, Мининэй үйлсэнүүд.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №3

Түбынь - районной хуралсал-үйлэдбэриин комбинат

Хилэнүүдынь:

Хабаровска үйлсэ; Коллективнэ үйлсын 1-дэхи гэрһээ 10-дахи хүрэтэр; Новогордеевскэ үйлсэ; Сенчихинэй үйлсэ (1, 2-дохи гэрнүүдхээ бэшэнь); Гагаринай үйлсын тэгшэ тоотой талын 44-дэхи гэрһээ 94-дэхи хүрэтэр ба тэгшэ бэшэ тоотой 71, 73(а), 73(б)-дахи гэрнүүд; Чертенковой үйлсын 53, 53(а)-дахи гэрнүүд; Левченкын үйлсэ; Пушкинай үйлсын 41, 41(а), 43-дахи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №4

Түбынь - ЖЭУ №11

Хилэнүүдынь:

Пушкинай үйлсын 18, 24, 24(а), 35, 35(а) гэрнүүд; Гольдсобелиин үйлсэ, Юных Коммунаров үйлсын 1, 3-дахи ба 16-дахи гэрһээ 35 хүрэтэр (хоёр талань); Чертенковой үйлсын 49, 51-дэхи гэрнүүд; Менделеевэй үйлсэ.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №5

Түбынь - 26-дахи хургуули

Хилэнүүдынь:

Сенчихинэй үйлсын 1, 2-дохи гэрнүүд; 1905 оной Революциин үйлсын 98, 102, 104, 104(а)-дэхи гэрнүүд; Гагаринай үйлсын 75, 75(а), 77, 77(а), 79, 81, 83-дахи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №6

Түбынь - Локомотивна депогой спортивна зал

Хилэнүүдынь:

Шульцын, Путейскын үйлсэнүүд; Клыпинэй үйлсэ ба 18-дахи шэнэ гэр; Гагаринай үйлсын тэгшэ бэшэ тоотой талын 57-дохи гэрһээ 69-дэхи хүрэтэр; 1905 оной Революциин үйлсын 86-дахи гэрһээ 96 хүрэтэр.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №7

Түбынь - железнодорожникуудай соёлой байшан

Хилэнүүдынь:

Гагаринай үйлсын тэгшэ бэшэ тоотой талын 35-дахи гэрһээ 55 хүрэтэр; Цивилёвой үйлсын 33, 35-дахи ба тэгшэ тоотой талын 40-дэхи гэрһээ 50-дахи хүрэтэр; 1905 оной Революциин

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН

ЗАХИРГААНАЙ ТОГТООЛ

**МУНИЦИПАЛЬНА БАЙГУУЛАМЖЫН
ТОЛГОЙЛОГШО - УЛААН-ҮДЭ ХОТЫН
МЭРЫЕ ҺУНГАХА ТАЛААР УЛААН-ҮДЭ
ХОТЫН ДЭБИСХЭР ДЭЭРЭ
ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОГУУДЫЕ
БАЙГУУЛАХА ТУХАЙ**

"Буряад Республика доторхи нютагай өөһэдэн хүтэлбэрин зургаануудые хунгаха тухай "Буряад Республикын Хуулин 9-дэхи статьятай зохиладуулан, муниципальна байгууламжын толгойлогшо - Улаан-Үдэ хотын мэрые хунгаха талаар Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно, Октябрьска, Советскэ районуудай дэбисхэр дээрэ хунгуулийн участогуудые байгуулах.

Улаан-Үдэ хотын мэрэй уялгануудые дүүргэгшэ А.Г.ПРЕЙЗНЕР.

үйлсын 42-дохи гэрһээ 84(п)-дэхи хүрэтэр; Добролюбовай үйлсын 1-дэхи гэр.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №8

Түбынь - 65-дахи хургуули

Хилэнүүдынь:

Пушкинай үйлсын 12, 12(п), 14, 16, 33, 33(п) гэрнүүд; Гагаринай үйлсын тэгшэ тоотой талын 30-дахи гэрһээ 42-дохи хүрэтэр; Юных Коммунаров үйлсын 2, 4, 6, 8, 10-дахи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №9

Түбынь - 6 - дахи интернат-хургуули

Хилэнүүдынь:

Щорсын үйлсын 61-дэхи гэрһээ эсэс хүрэтэр (хоёр талань); Черняховскиин үйлсын, Амагаевай үйлсын 51-дэхи гэрһээ эсэс хүрэтэр (хоёр талань); Промышленна проездын 21-дэхи гэрһээ эсэс хүрэтэр; Лысогорско үйлсын 67(а) гэрһээ эсэс хүрэтэр (тэгшэ бэшэ тоотой) ба 114-дэхи гэрһээ эсэс хүрэтэр (тэгшэ тоотой); Калужска үйлсын 60-дахи гэрһээ эсэс хүрэтэр (хоёр талань); Строительна проезд; Связистнуудай үйлсэ; Циолковскийн үйлсын 59-дэхи гэрһээ эсэс хүрэтэр (хоёр талань); Чапаевай, Осипенкын үйлсэнүүд.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №10

Түбынь: хүдөө ажахын академиин хуралсалай корпус

Хилэнүүдынь:

Пржевальскиин үйлсэ, Чертенковой үйлсын 27(а), 34-дэхи гэрнүүд; Пушкинай үйлсын 8, 10-дахи гэрнүүд; Добролюбовай үйлсын 2, 2(а), 4-дэхи гэрнүүд; Гагаринай үйлсын 24, 26, 28-дахи гэрнүүд; Жуковскиин үйлсын 21, 23, 25-дахи ба 6-дахи гэрһээ 56-дахи хүрэтэр (7-дохи гэрһээ бэшэнь); Добролюбовай үйлсын 3, 5, 6, 6(а), 7, 9, 25, 26, 27-дохи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №11

Түбынь: "Электросвязь" гэжэ акционернэ бүлгэмэй улаан булан

Хилэнүүдынь:

Данчиновой үйлсэ; Комсомольско переулук; Верхняя үйлсын, Дзержинскэ үйлсын 1-дэхи ба 2-дохи гэрнүүд; Амагаевай үйлсын (хоёр талань) эхинһээ 51-дэхи хүрэтэр; Калужска үйлсын (хоёр талань) эхинһээ 60-дахи гэр хүрэтэр; Кузнецовой үйлсэ; Лысогорско үйлсын (хоёр талань) эхинһээ 67-дохи гэр хүрэтэр тэгшэ бэшэ тоотой ба тэгшэ тоотой талаар 114-дэхи гэр хүрэтэр; Промышленна проездын 1-дэхи гэрһээ 20-дохи хүрэтэр; Садово проезд; Строительна, Уральска үйлсэнүүд; Щорсын үйлсын (хоёр талань) 1-дэхи гэрһээ 61-дэхи хүрэтэр; Молодежно үйлсэ.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №12

Түбынь - педагогическа колледж

Хилэнүүдынь:

Х.Намсараевай үйлсын 1, 2, 4, 5(а), 6, 8, 30-дахи гэрнүүд; Чертенковой үйлсын 8, 8(а), 30-дахи гэрнүүд; Пушкинай үйлсын 23-дахи гэр; Гагаринай үйлсын 20-дохи гэр.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №13

Түбынь - 6 - дахи НГЧ - гэй, улаан булан Хилэнүүдынь:

1905 оной Революциин үйлсын 1-дэхи гэрһээ 32(а)-дохи хүрэтэр; Цивилёвой үйлсын 5, 7, 27, 29, 31-дэхи гэрнүүд; Октябриин 50 жэлэй проспектын 3, 4, 5-дахи гэрнүүд; Московско үйлсын 1, 4-дэхи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №14

Түбынь - 14-дэхи гимнази

Хилэнүүдынь:

Чертенковой үйлсын 1, 2, 6, 6(а)-дахи гэрнүүд; Рылеевэй үйлсын 1, 3-дахи гэрнүүд; Пушкинай үйлсын 4, 19-дэхи гэрнүүд; Гагаринай үйлсын 16, 16(а), 16(б), 18-дахи ба тэгшэ бэшэ тоотой талын 27-дохи гэрһээ 33-дахи хүрэтэр; Цивилёвой үйлсын тэгшэ тоотой талын 26-дахи гэрһээ 38(п)-дахи хүрэтэр; Октябриин 50 жэлэй проспектын тэгшэ бэшэ талын 11-дэхи гэрһээ 17-дохи хүрэтэр.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №15

Түбынь - 51-дэхи хургуули

Хилэнүүдынь:

Цивилёвой үйлсын 4, 12-дохи гэрнүүд; Хахаловай, Пионерскэ үйлсэнүүд; Московско үйлсын 12-дохи гэр; Гагаринай үйлсын (хоёр талань) 1-дэхи гэрһээ 15-дахи хүрэтэр ба 17-дохи гэр; Пушкинай үйлсын 1, 3, 3(а), 5, 7-дохи гэрнүүд; Октябриин 50 жэлэй проспектын тэгшэ тоотой талын 6-дахи гэрһээ 16-дахи хүрэтэр; Красноармейскэ үйлсын 14-дэхи гэр.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №16

Түбынь - МП "Водоканал"

Хилэнүүдынь:

Октябриин 50 жэлэй проспектын тэгшэ тоотой талын 20-дохи гэрһээ 38-дахи хүрэтэр, тэгшэ бэшэ тоотой талын 19-дэхи гэрһээ 25(а)-дахи хүрэтэр; Красноармейскэ үйлсын 37-дохи гэр.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №17

Түбынь - 40-дэхи хургуули

Хилэнүүдынь:

Маяковскиин үйлсэ; Жуковскиин үйлсын 2, 5, 7-дохи гэрнүүд; Рылеевэй үйлсын 5, 7, 37, 38, 40, 44-дэхи гэрнүүд; Нахимовой үйлсэ; Волконскиин переулук; Дундичай, Ломоносовой, Пестелиин үйлсэнүүд; Лермонтовэй үйлсын 2, 4-дэхи гэрнүүд; Октябриин 50 жэлэй проспектын 27-дохи гэр; Комсомольско үйлсын 1, 2, 2(а)-дохи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №18

Түбынь - Железнодорожно колледж

Хилэнүүдынь:

Октябриин 50 жэлэй проспектын 40-дэхи гэрһээ 56-дахи хүрэтэр; Лимоновой үйлсын 1-дэхи гэрһээ 14-дэхи хүрэтэр.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №19

Түбынь - 59-дэхи ород гимнази

Хилэнүүдынь:

Октябрьска үйлсын (тэгшэ бэшэ тоотой) 1-дэхи гэрһээ 15-дахи хүрэтэр; 5, 7, 7(а)-дохи гэрнүүдхээ бэшэнь; тэгшэ тоотой талын 2(а)-дохи гэрһээ 28-дахи хүрэтэр.

ҺУНГУУЛИЙН УЧАСТОК №20

Түбынь - 42-дохи хургуули

Хилэнүүдынь:

Комсомольско үйлсын (тэгшэ тоотой) 4-дэхи гэрһээ 16-дахи хүрэтэр ба 3(а), 5-дахи гэрнүүд (тэгшэ бэшэ тоотой); Октябрьска үйлсын 5, 7, 7(а)-дохи гэрнүүд; Вакаринай үйлсын (тэгшэ тоотой) 2-дохи гэрһээ 28-дахи хүрэтэр, (тэгшэ бэшэ тоотой) 1-дэхи гэрһээ 7-дохи хүрэтэр, Шевченкын үйлсын (хоёр талань) эхинһээ 60-дахи гэр хүрэтэр; Спортивна үйлсын 2, 3, 4, 5-дахи гэр хүрэтэр; Ковалёвскаягай үйлсын эхинһээ 30-дахи гэр хүрэтэр; Шишкинай үйлсын (Үргэлжлэлэнь 8 - дахи нюурта).

(Үргэжлэл. Эхинийн 7 - дохи нюурта).

(хоёр талань) эхинээ 30-дахи гэр хүрэтэр; Брестская үйлсын (тэгшэ тоотой) эхинээ 8-дахи гэр хүрэтэр, (тэгшэ бэшэ тоотой) 29-дэхи гэр хүрэтэр; Выборгскэ, Дунайскэ, Станиславскиин, Цветочно, Джамбульскэ үйлсэнүүд; Сентарецкиин үйлсын (хоёр талань) эхинээ 12-дохи гэр хүрэтэр; Лермонтовэй үйлсын (2, 4-дэхи гэрнүүдхээ бэшэ) 1-дэхи гэрхээ 55-дахи хүрэтэр (хоёр талань).

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №21

Түбынь - 13-дахи хургуули

Хилэнүүдынь:

Вакаринай үйлсын (тэгшэ бэшэ тоотой) 7-дохи гэрхээ эсэс хүрэтэр, (тэгшэ тоотой) 30-дахи гэрхээ эсэс хүрэтэр; Спортивна, Белинскиин, Ленинградскэ, Сибирскэ, Курганскэ, Подлеснэ үйлсэнүүд; Подлеснэ переулок: Лобачевскиин, Кольцевой, Тульскэ, Радищевай, Дарвинай Кедрово, Ульяновай, "Малая", Айвазовскиин, Боровой, Короленко, Шевченко үйлсэнүүдэй 60-дахи гэрхээ эсэс хүрэтэр (хоёр талань); Лермонтовэй үйлсын 56-дахи гэрхээ эсэс хүрэтэр.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №22

Түбынь - 6 - дахи ПТУ.

Хилэнүүдынь:

Буйкогой үйлсын (хоёр талань) 1-дэхи гэрхээ 18-дахи хүрэтэр; Гвардейскэ, Горно, Сентарецкиин (хоёр талань) 12-дохи гэрхээ эсэс хүрэтэр; Брестскэ үйлсын (тэгшэ тоотой) 8-дахи гэрхээ 28-дахи хүрэтэр; (тэгшэ бэшэ тоотой) 29-дэхи гэрхээ 53-дахи хүрэтэр; Шишкинэй үйлсын (хоёр талань) 31-дэхи гэрхээ эсэс хүрэтэр; Ковалевскаягай (хоёр талань) 30-дахи гэрхээ эсэс хүрэтэр; Крамскойн үйлсын, Комсомольско үйлсын 13, 15, 17, 18-дахи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №23

Түбынь - Хүгжэмэй 2 - дохи хургуули

Хилэнүүдынь: Октябрьскэ үйлсын 17, 19, 21 ба (тэгшэ тоотой) 30-дахи гэрхээ 40-дахи хүрэтэр; Комсомольско үйлсын 24-дэхи гэрхээ 38-дахи хүрэтэр (тэгшэ тоотой).

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №24

Түбынь - ЛВРС-гэй библиотекэ

Хилэнүүдынь:

Буйкогой үйлсын (тэгшэ бэшэ тоотой) 19-дэхи гэрхээ 27-дохи хүрэтэр, (тэгшэ тоотой) 22-дохи гэрхээ 36-дахи хүрэтэр; Комсомольско үйлсын (тэгшэ бэшэ тоотой) 19-дэхи гэрхээ 37-дохи хүрэтэр.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №25

Түбынь - 41-дэхи хургуули

Хилэнүүдынь:

Комсомольско үйлсын 39, 40, 42, 44-дэхи гэрнүүд; Ивановой үйлсын (хоёр талань) 1-дэхи гэрхээ 9-дэхи хүрэтэр; Октябрьскэ үйлсын (тэгшэ бэшэ тоотой) 23-дахи гэрхээ 39-дэхи хүрэтэр; (тэгшэ тоотой) 44, 46-дахи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №26

Түбынь - ЛВРС-гэй соёлой байшан

Хилэнүүдынь:

Минусинскэ үйлсэ; Агрономическа переулок; Агрономическа, Уссурийскэ үйлсэнүүд ба Уссурийскэ переулок; Целиннэ, Юннадуудай, Кулундинскэ, Астраханскэ, Абаканскэ, Сосново, Чаадаевай үйлсэнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №27

Түбынь - ЛВРС-гэй соёлой байшан

Хилэнүүдынь:

Норильскэ үйлсын бүхы гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №28

Түбынь - 10-дахи хургуули

Хилэнүүдынь:

Фадеевэй үйлсэ; Буйкогой (тэгшэ бэшэ

тоотой) 31-дэхи гэрхээ ба (тэгшэ тоотой) 38-дахи гэрхээ эсэс хүрэтэр; Ивановой үйлсын (хоёр талань) 9(а)-дэхи гэрхээ эсэс хүрэтэр; Октябрьскэ үйлсын 41, 43, 45-дахи гэрнүүд; Ботаническа, Н.Петровой үйлсэнүүд; Дачна переулок.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №29

Түбынь - 21-дэхи хургуули

Хилэнүүдынь:

Тракторная үйлсэ; ТЭЦ шадархи байрын гэрнүүд; хамһабариин ажахы; спецприёмник; 502-дохи километрэй байрын гэрнүүд; Кирзаводой посёлок; Амбулаторно, Читинскэ, Шаляпинай, Кирпичнэ, Тропининай, Моховой, Рокоссовскиин үйлсэнүүд; Кирпичнэ переулок; Камчатка; столовонуудай трестын посёлок; металлобаза.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №30

Түбынь - Кумыскэ посёлогой клуб (Дээдэ Онгостой).

Хилэнүүдынь:

хамһабариин ажахы; хүүгэдэй нэгэдэхи санатори; ипподром; хүүгэдэй гэр; Дээдэ Онгостойн амаралтын байшан; Ленинэй нэрэмжэтэ посёлок; этнографическа музей.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №31

Түбынь - үрэ жэмэсэй станциин конторо

Хилэнүүдынь - Зеленхоз хуурин.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №32

Түбынь - 1-дэхи ДСУ-гай конторо

Хилэнүүдынь:

Матросово хуурин; ДСУ-гай байрын гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №33

Түбынь - 23-дахи хургуули

Хилэнүүдынь:

Площадка хуурин; Гавань хуурин.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №34

Түбынь - 22-дохи хургуули

Хилэнүүдынь:

Седовой, Расковагай үйлсэнүүд; Комаровой үйлсын 13-дахи гэрхээ 74(а)-дэхи хүрэтэр (үмсын гэрнүүд); Комаровой үйлсын 13, 15, 16, 17, 19, 21-дэхи гэрнүүд; Нестеровэй, Путиловскэ, Глинкын үйлсэнүүд; Невскэ переулок 4-дэхи больницаһаа; Заводской переулок; Чайковскиин үйлсын 15-дахи гэрхээ 137-дохи хүрэтэр (үмсын гэрнүүд); Бетховеной үйлсын 1-дэхи гэрхээ 55-дахи хүрэтэр; Гарнаевай үйлсын 3, 5, 7, 9, 11-дэхи гэрнүүд;

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №35

Түбынь - инженерно-педагогическа колледж

Хилэнүүдынь:

Герценэй проездхээ дээшэ Загорск хууринай хойто талын Невскэ переулок; Чеховэй, Герценэй, Огаревой үйлсэнүүд; Огаревой переулок; Герценэй, Чеховэй переулогууд; Одесскэ проезд; Горно переулок (тэгшэ бэшэ тоотой); Гарнаевай үйлсын 13-дахи гэрхээ 35-дахи хүрэтэр ба үмсын гэрнүүд 92-дохи гэрхээ 195-дахи хүрэтэр; Столична үйлсын 7-дохи гэр; Комаровой үйлсын 2, 4, 6, 8-дахи гэрнүүд; колледжын хамтын байра.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №36

Түбынь - 46-дахи хургуули

Хилэнүүдынь:

Комаровой үйлсын (тэгшэ бэшэ тоотой) 1, 3, 3(а), 3(б), 5, 7, 9, 11-дэхи гэрнүүд; Родина үйлсын (тэгшэ бэшэ тоотой) 3-дахи гэрхээ 11-дэхи хүрэтэр; Гарнаевай үйлсын 2-дохи гэрхээ 18-дахи хүрэтэр; Моцартын үйлсэ; Чайковскиин үйлсын 11, 13, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28-дахи гэрнүүд ба хамтын саадай харуулшанай гэр.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №37

Түбынь - "Родина" кинотеатр

Хилэнүүдынь:

Гастелло үйлсын 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12-дохи гэрнүүд; Чайковскиин үйлсын 3, 4, 5, 6, 7,

7(а), 9, 10, 12-дохи гэрнүүд; Родина үйлсын 2, 4, 6-дахи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №38

Түбынь - 36-дахи хургуули

Хилэнүүдынь:

Севастопольско үйлсэ ба 4(а) шэнэ гэр; Балдыновай (колледжын хамтын байраһаа бэшэ) үйлсэ; Пролетарскэ үйлсэ; Заиграевскэ (18-дахиһаа 44-дэхи хүрэтэр коттеджнүүдые оруулалсаад) үйлсэ; Столична үйлсэһөө дээшэ Заиграевскэ үйлсөөр 35-дахи гэр; Магистральна үйлсын 1, 1(а), 1(б), 2, 3, 5-дахи гэрнүүд; Репинэй үйлсэ; Горно переулок (тэгшэ тоотой); Грибоедовэй үйлсэ; Лесной переулок ба хоёр хажуудахи переулок.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №39

Түбынь - "Рассвет" гэжэ соёлой байшан

Хилэнүүдынь:

Краснодонско үйлсын 1-дэхи гэрхээ 8-дахи хүрэтэр, 19, 21, 23-дахи гэрнүүд; Камовай үйлсын 17, 19-дэхи гэрнүүд; Яковлевай үйлсын 1, 3, 5, 10-дахи гэрнүүд; Столична үйлсын 1, 2, 4, 6-дахи гэрнүүд; Заиграевскэ үйлсын (хоёр талань) 1-дэхи гэрхээ Столична үйлсэ хүрэтэр; Хоринскэ үйлсын 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 38-дахи гэрнүүд (ВПЧ хүрэтэр).*

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №40

Түбынь - 7-дохи хургуули

Хилэнүүдынь:

Камовай үйлсын 11, 15-дахи гэрнүүд; Чкаловай үйлсын 12, 13, 14, 15, 18, 19, 21-дэхи гэрнүүд; Яковлевай үйлсын 7, 13, 17-дохи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №41

Түбынь - СМУ-гай барилгын частогай конторо

Хилэнүүдынь:

Камовай үйлсын 1, 3, 5, 9-дэхи гэрнүүд; Королёвой үйлсын 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14-дэхи гэрнүүд; Чкаловай үйлсын 1, 2, 3, 5-дахи гэрнүүд; Мунгоновой үйлсын 1, 3-дахи гэрнүүд; 57358-дахи сэрэгэй часть; Исаевай үйлсын 1-дэхи ТИС-эй гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №42

Түбынь - гэр байрын 5 - дахи управлени.

Хилэнүүдынь:

Королевой үйлсын 16, 18, 20, 22-дохи гэрнүүд; Антоновой үйлсын 2, 4, 6, 14, 18-дахи гэрнүүд; хамһабариин ажахы; Туполевай үйлсын 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9-дэхи гэрнүүд; 19959-дэхи сэрэгэй часть.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №43

Түбынь - 27-дохи хургуули

Хилэнүүдынь:

Туполевай үйлсын 13, 15, 16, 17, 18, 18(а), 19, 20, 20(а)-дохи гэрнүүд; Антоновой үйлсын 12, 16, 19, 20, 22, 24, 26-дахи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №44

Түбынь - 27-дохи хургуули

Хилэнүүдынь:

Микоянай үйлсын 1, 3, 5, 7-дохи гэрнүүд; Чкаловай үйлсын 6, 9, 11, 17-дохи гэрнүүд; Туполевай үйлсын 6, 8, 10, 12, 14, 16(а)-дахи гэрнүүд.

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №45

Түбынь - Загородна больница

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №46

Түбынь - Отделенческэ больница

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №47

Түбынь - Мостовой станциин хургуули

Хилэнүүдынь: Мостовой станци

ҺУНГУУЛИИН УЧАСТОК №48

Түбынь - Зеленый хууринай гэр байрын управлени

Хилэнүүдынь: Зеленый хуурин.

Н. П. БЫКОВ.
Захиргаанай толгойлогшо.